

Винахід відноситься до управління торгівельними операціями із застосуванням комп'ютеризованих систем управління, і може бути використаний при проведенні тендерів (торгів) щодо електронних закупівель товарів чи послуг згідно процедури запиту цінових котирувань (пропозицій).

Перехід України до ринкових відносин потребує ретельного відпрацювання системи закупівель за державні кошти на всіх технологічних етапах їх проведення. Для забезпечення ефективного функціонування цього сектора державної діяльності та уникнення в ньому зловживань і корупції необхідна чітка організація і регламентація процесу закупівель від початкового до кінцевого етапу їх проведення та раціональна побудова взаємовідносин між сторонами, однією з яких виступає замовник, Іншою-учасники. Надійним інструментом регулювання цих взаємовідносин є правильна і грамотна організація документообігу між зацікавленими сторонами.

У витоках побудови системи закупівель за державні кошти мала місце так звана "паперова" форма обміну документами, яка помітно гальмувала та обтяжувала систему. Прикладом цього може бути методика організації тендеру, описана в патенті України №45298 (МПК⁷: А63F3/06, опубл. в Б.В. №7, 2002р.). Ця недосконала "паперова" форма з часом трансформувалась у більш прогресивну -автоматизовану, завдяки якій значно скоротився паперовий потік документації, яка циркулювала між замовником та учасниками. Так, в патенті України №50704 (МПК⁷: А63F3/06, А63F9/00, G06N5/02, G06F5/00, G06F17/60, опубл. в Б.В. №4, 2002р.) викладена технологія автоматизованого здійснення закупівель за державні кошти, при якій передача та обробка інформації виконується в електронно-обчислювальній машині (комп'ютері). Автоматизація процесу, описана в цьому патенті, привела до значного виграшу в плані економії робочого часу обох сторін, але вона не в змозі охопити широке поле потенційних учасників торгів та забезпечити конфіденційність інформації, яка не підлягає оголошенню. Збережений та переданий по комп'ютеру масив даних може бути легко розкритим сторонньою особою, яка не є учасником торгів, але зацікавлена в легалізації інформації про них. Відсутність у організаторів і учасників торгів апарату шифрування в значній мірі знецінює юридичну конструкцію торгів.

За прототип винаходу прийнятий спосіб здійснення електронних закупівель за державні кошти товарів чи послуг, при якому в якості поєднуючого середовища для документообігу між замовником і учасниками застосовують електронно-обчислювальну машину, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, і з допомогою якої учасники направляють свої зашифровані тендерні пропозиції щодо предмета закупівлі, при цьому вони використовують свої електронні документи та електронний підпис, а замовник після закінчення терміну подачі тендерних пропозицій розміщує протокол розкриття тендерних пропозицій та здійснює їх оцінку, і після визначення за результатами оцінки тендерних пропозицій переможця, замовник оформлює протокол оцінки тендерних пропозицій та надсилає переможцю повідомлення про акцепт тендерної пропозиції (патент України №61042А, МПК⁷: А63F 3/06, А63F 9/00, G06N 5/02, G06F5/00, G06F17/60, опубл. в Б.В. №10, 2003р.).

Описана в цьому винаході технологія здійснення закупівель, переведена через мережу Інтернет на "електронні рейки", кардинально змінює процедуру закупівель, робить її більш ефективною у порівнянні з "паперовою" та автоматизованою, а застосування електронного підпису гарантує конфіденційність циркулюючої в мережі Інтернет інформації.

Але в той же час ця технологія не розкриває особливостей закупівель товарів та оплати послуг, які проводяться згідно так званої процедури запиту цінових котирувань (або запиту цінових пропозицій). Технологія не конкретизує видів документів, які оформлюються та пересилаються через інформаційну мережу в процесі проведення закупівель цього виду, не висвітлює послідовності здійснення операцій та особливостей оцінки представлених тендерних пропозицій. Ця обставина суттєво гальмує підхід до ретельного відбору вигідних для держави пропозицій та визначення правового поля для розгортання закупівель згідно процедури запиту цінових котирувань.

В основу винаходу поставлена задача підвищення ефективності способу здійснення електронних закупівель за державні кошти шляхом удосконалення організації документообігу із застосуванням в якості поєднуючого середовища електронно-обчислювальної машини, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, в результаті чого забезпечується оперативність передачі інформації та взаємодії між замовником і учасниками при здійсненні закупівель за державні кошти товарів чи послуг згідно процедури запиту цінових котирувань, прискорює та спрощує цей процес.

Поставлена задача досягається за рахунок того, що в способі здійснення електронних закупівель за державні кошти товарів чи послуг, при якому в якості поєднуючого середовища для документообігу між замовником і учасниками застосовують електронно-обчислювальну машину, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, і з допомогою якої учасники направляють свої зашифровані тендерні пропозиції щодо предмета закупівлі, при цьому вони використовують свої електронні документи та електронний підпис, а замовник після закінчення терміну подачі тендерних пропозицій розміщує протокол розкриття тендерних пропозицій та здійснює їх оцінку, і після визначення за результатами оцінки тендерних пропозицій переможця, замовник оформлює протокол оцінки тендерних пропозицій та надсилає переможцю повідомлення про акцепт тендерної пропозиції, згідно винаходу, при закупівлі товарів чи послуг згідно процедури запиту цінових котирувань замовник за допомогою електронно-обчислювальної машини, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, передає, щонайменше, трьом учасникам запит щодо цінових котирувань, після оцінки відповідності тендерних пропозицій встановленим вимогам оцінює їх за критерієм найнижчої ціни, за допомогою електронно-обчислювальної машини, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, направляє учасникам інформацію стосовно переможця процедури закупівлі, після чого складає звіт про результати здійснення процедури запиту цінових котирувань для закупівлі товарів чи послуг за державні кошти.

Процедура закупівель, описана у відомому винаході, пов'язана із надходженням до замовника великої

кількості тендерних пропозицій з боку постачальників (учасників). А це, в свою чергу, потребує чималих зусиль та затрат часу на ознайомлення, систематизацію та аналіз пропозицій. При цьому серед представленої масиви пропозицій завжди присутні такі, що мало в чому задовольняють потреби замовника, і практично є зайвими. Замовнику стикається з проблемою відсіювання цих пропозицій, орієнтуючись на поставлені ним вимоги щодо об'єкту закупівлі, а це суттєво гальмує процедуру.

Можливість ознайомлення з розміщенням у мережі Інтернет широким масивом інформації стосовно тих чи інших товарів або послуг при проведенні закупівель згідно процедури запиту цінових котирувань, яка заявляється у запропонованому винаході, мінімізує затрати часу замовника на пошук найбільш вигідних постачальників. Замовник має можливість у найкоротший термін знайти потрібні об'єкти пошуку, виділивши їх із загального масиву представлених інформаційною мережею однорідних об'єктів. Йому не потрібно чекати реакції з боку постачальників, як це має місце у відомому винаході, - за допомогою мережі замовник знаходить їх сам.

Вихід в Інтернет (або іншу інформаційну мережу) обумовлює можливість чіткого та швидкого порівнювання відібраних замовником пропозицій та проведення їх оцінки. А, виходячи з того, що в сфері закупівлі товарів чи послуг, що проводиться згідно процедури запиту цінових котирувань, фігурує лише один критерій оцінки-найменша ціна, запропонований електронний варіант проведення закупівлі реалізується у найкоротший час, а процедура конкурсного відбору стає більш чіткою і суворю.

Запропонований спосіб реалізується наступним чином:

В головному сервері інформаційної мережі замовник шукає потрібну йому інформацію щодо постачальників предмету закупівлі-товарів чи послуг. Виділивши з представленої масиви не менше трьох постачальників, замовник за допомогою електронно-обчислювальної машини, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі передає кожному з них запит щодо цінових котирувань (пропозицій).

Постачальники, ознайомившись зі змістом запиту, через електронну мережу направляють замовнику свої зашифровані електронним підписом тендерні пропозиції. Для проведення процедури закупівлі замовник повинен одержати як мінімум дві пропозиції. У разі надходження лише однієї пропозиції закупівля відміняється.

В обумовлений термін, зазначений в матеріалах запиту, здійснюється розкриття пропозицій, по закінченні якого замовник оформлює і розміщує в електронно-обчислювальній машині, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, протокол розкриття тендерних пропозицій. Після цього замовник здійснює перевірку пропозицій на відповідність вимогам, викладеним у запиті, та проводить оцінку тендерних пропозицій за критерієм найнижчої ціни. Переможцем закупівлі визнається учасник, ціна пропозиції якого є найменшою у порівнянні з усіма представленими.

Визначившись з переможцем, замовник оформлює в електронно-обчислювальній машині протокол оцінки тендерних пропозицій та акцепт тендерної пропозиції. Повідомлення про акцепт тендерної пропозиції замовник надсилає переможцю, а інформацію стосовно переможця надсилає всім учасникам. Процедура закупівлі завершується складанням звіту про результати здійснення процедури запиту цінових котирувань для закупівлі товарів і послуг за державні кошти. Звіт зберігається у замовника.

Приклад конкретного здійснення винаходу:

Управління охорони здоров'я (замовником) проводились торги щодо закупівлі медикаменту знеболюючої дії. Через головний сервер порталу "Медицина" замовник знайшов чотири підприємства-виробники медпрепаратів, до асортименту продукції яких входило зазначене найменування препарату (умовно ці підприємства позначені символами А, Б, С, Д).

За допомогою електронно-обчислювальної машини, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі замовник передає кожному з підприємств запит щодо цінових котирувань. Постачальники, ознайомившись зі змістом запиту, через електронну мережу сформулювали свої пропозиції і у зашифрованій формі направили замовнику, який зберігав пропозиції нерозкритими до встановленої дати розкриття, яка вказана у запиті.

В обумовлений термін відбулось розкриття пропозицій, по закінченні якого замовник оформив і розмістив в електронно-обчислювальній машині, яка керує базами даних і через яку виконують взаємодію і передачу інформації в інформаційній мережі Інтернет або в іншій інформаційній мережі, протокол розкриття тендерних пропозицій. Після цього замовник здійснив перевірку пропозицій на відповідність вимогам, викладеним у запиті, та провів їх оцінку за критерієм найнижчої ціни. В ході перевірки була з'ясована ціна однієї упаковки знеболюючого препарату, що вироблявся кожним з представлених підприємств:

на підприємстві А-33грн.;

на підприємстві Б-28грн.;

на підприємстві С-32грн.;

на підприємстві Д-41грн.

Найнижчою ціною була продукція підприємства Б, вона складала 28грн за упаковку і була найбільш прийнятною для закупівлі великої партії медпрепарату. Підприємство Б було визнано переможцем.

Управління охорони здоров'я в електронно-обчислювальній машині оформило протокол оцінки тендерних пропозицій та акцепт тендерної пропозиції. Повідомлення про акцепт Управління надіслало переможцю-підприємству Б. Далі замовник склав звіт про результати здійснення процедури запиту цінових котирувань для закупівлі товарів і послуг за державні кошти.

У запропонованому технічному рішенні всі операції, починаючи з моменту передачі учасникам запиту щодо цінових котирувань, і закінчуючи формуванням звіту про результати здійснення процедури закупівлі, виконуються в інформаційній електронній мережі, надаючи закупівлі згідно процедури запиту цінових котирувань "електронної" форми на всіх технологічних етапах її проведення.